

У К А З А Н И Я

за дипломиране на студентите от специалностите в образователно-квалификационна степен „БАКАЛАВЪР“, водени от катедра „Финанси“ при ИУ-Варна

Част първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. С тези указания се уреждат правилата за дипломиране на студентите от специалностите в образователно-квалификационна степен „бакалавър“, водени от катедра „Финанси“ при Икономически университет (ИУ) – Варна.

2. Настоящите указания са издадени в съответствие с част IV от Правилника на ИУ – Варна и раздел V от Правилата за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в ИУ – Варна.

3. Указанията се отнасят за образователно-квалификационна степен бакалавър, редовна и задочна форма на обучение.

4. Основните цели на настоящите указания са:

а) повишаване ефективността и обективността на оценяването;

б) унифициране принципите и механизмите за оценяване;

в) повишаване мотивацията на студентите за системна и непрекъсната подготовка.

Част втора КОМПЛЕКСЕН ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

5. Право на явяване на комплексен държавен изпит имат всички студенти с положени всички семестриални изпити, независимо от средния успех от следването.

6. Студентите, желаещи да се явят на комплексен държавен изпит, подават молба по образец в сектор „Студенти“ на отдел „Учебна дейност и студенти“ в установените за това срокове.

7. Комплексният държавен изпит се полага на основата на приет от катедрата въпросник, който включва теми от специалните дисциплини, изучавани в бакалавърска степен. Въпросникът се публикува в интернет и е на разположение в кабинета на катедра „Финанси“ не по-късно от три месеца преди датата на провеждане на държавния изпит.

8. Формата на изпита е тест, който включва 80 въпроса с по четири алтернативни отговора, от които следва да се отбележи само един. Съдържанието на въпросите може да включва теоретични концепции и задачи за изчисление. Тестът включва въпроси от всички изучавани специални дисциплини. Броят на въпросите от всяка дисциплина е пропорционален на нейния хорариум от лекции.

9. Комплексният държавен изпит се провежда в електронна или в писменна форма. Формата на комплексния държавен изпит се определя с решение на катедра „Финанси“.

9а. При провеждане на комплексния държавен изпит в електронна форма, студентите попълват изпитен вариант, генериран в тестовия център на университета.

9б. При провеждане на писмен комплексен държавен изпит, студентите изтеглят публично и на лотариен принцип един от три предварително съставени варианта на теста в присъствието на председателя или на член на Държавната изпитна комисия.

10. Вариантите на тестовете за писмен комплексен държавен изпит се съставят от комисия, определена от ръководител катедра „Финанси“, по ред, осигуряващ тяхната секретност.

11. Продължителността на комплексния писмен държавен изпит е 150 минути, която не включва проверката на писмените работи от Държавната изпитна комисия.

12. Студентите са длъжни да спазват Указанията за провеждане на писмен комплексен държавен изпит (УППКДИ), респ. Указанията за провеждане на комплексен държавен изпит в електронна форма (УПКДИЕФ), приети от катедра „Финанси“.

13. По време на изпита е разрешено ползването на електронен калкулатор и справочник с финансови формули и таблици, одобрен от катедра „Финанси“, съгласно УППКДИ и УПКДИЕФ.

14. Писменият комплексен държавен изпит е анонимен.

14а. При провеждане на комплексен държавен изпит в електронна форма студентите въвеждат в системата на тестовия център необходимата информация за тяхното идентифициране.

15. При провеждане на писмен държавен изпит студентите получават голям плик, съдържащ бланка за отбелязване на отговорите и малък плик с бланка за личните данни. Големият плик и малкият плик с личните данни се запечатват при предаване на изпитната работа, след като бъдат проверени за идентичност с данните от студентската книжка.

15а. При провеждане на комплексен държавен изпит в електронна форма студентите могат да ползват два празни бели листа формат А4, подписани от квесторите в изпитната зала. При приключване на изпита подписаните листи се предават на квесторите.

16. При доказано преписване, опит за преписване, нарушаване анонимността на изпита или друго обстоятелство, предвидено в УППКДИ и УПКДИЕФ, писмената работа се анулира и студентът получава слаба оценка.

17. Резултатът от теста се оценява от 0 до 100 точки в зависимост от броя верни отговори. При посочване на грешен отговор на въпрос не се отнемат точки. Отбелязването на повече от един отговор на въпрос се приема за липса на отговор.

18. Крайният резултат в точки се формира според броя на верните отговори от изпитния тест, както следва:

Брой верни отговори	Точки	Брой верни отговори	Точки	Брой верни отговори	Точки
0	0	27	34	54	73
1	2	28	35	55	74
2	3	29	37	56	75
3	4	30	38	57	76
4	5	31	39	58	77
5	7	32	40	59	78
6	8	33	42	60	80
7	9	34	43	61	81
8	10	35	44	62	82
9	12	36	45	63	83
10	13	37	47	64	84
11	14	38	48	65	85
12	15	39	49	66	87
13	17	40	51	67	88
14	18	41	53	68	90
15	19	42	55	69	91
16	20	43	57	70	92
17	22	44	59	71	93
18	23	45	61	72	94
19	24	46	62	73	95
20	25	47	63	74	96
21	27	48	65	75	97
22	28	49	66	76	98
23	29	50	68	77	99
24	30	51	70	78	100
25	32	52	71	79	100
26	33	53	72	80	100

19. При оценяване на изпитната работа крайният резултат се приравнява към шестобалната система, както следва:

Краен резултат	Оценка	Краен резултат	Оценка
от 0 до 44 точки	Слаб (2,00)	от 73 до 75 точки	Мн. добър (4,50)
от 45 до 51 точки	Среден (3,00)	от 76 до 78 точки	Мн. добър (4,75)
от 52 до 58 точки	Среден (3,25)	от 79 до 82 точки	Мн. добър (5,00)
от 59 до 61 точки	Добър (3,50)	от 83 до 86 точки	Мн. добър (5,25)
от 62 до 64 точки	Добър (3,75)	от 87 до 89 точки	Отличен (5,50)
от 65 до 68 точки	Добър (4,00)	от 90 до 92 точки	Отличен (5,75)
от 69 до 72 точки	Добър (4,25)	от 93 до 100 точки	Отличен (6,00)

20. Оценките от комплексния държавен изпит се обявяват в срокове, определени от председателя на Държавната изпитна комисия.

Част трета РАЗРАБОТВАНЕ И ЗАЩИТА НА ДИПЛОМНИ РАБОТИ

I. Допускане до разработване на дипломна работа

21. До разработване на дипломна работа се допускат студенти, които отговарят на следните условия:

- а) Да имат среден успех от следването до седми семестър (включително) не по-малък от много добър 4,50;
- б) Да са избрали актуална тема на дипломна работа;
- в) Да имат разработен и одобрен идеен проект за дипломна работа;
- г) Да са подали молба за назначаване на научен ръководител в установените за това срокове.

22. Темата на дипломната работа трябва да е от съдържанието на учебните програми по изучаваните специални дисциплини в бакалавърска степен.

23. Идеиният проект за дипломна работа се разработва самостоятелно от студента.

24. Идеиният проект се разработва отделно от рефератите и проектите, изисквани на спецсеминарите.

25. Идеиният проект трябва да бъде в обем от 20 до 25 стандартни машинописни страници.

26. Идеиният проект трябва да включва:

- а) тема на дипломната работа;
- б) обосновка на актуалността на темата на дипломната работа;
- в) обект и предмет на дипломната работа;
- г) цел и задачи на дипломната работа;
- д) методология на изследването;
- е) структура на дипломната работа;
- ж) кратко изложение на отделните части на дипломната работа;
- з) списък на използваната литература.

27. Идеиният проект за дипломна работа се представя за одобрение на избран от студента преподавател, специалист в съответната проблемна област на дипломната работа.

28. Сроковете за представяне на идеините проекти са:

- а) до 20 декември – за явяващите се на юнска сесия;
- б) до 30 април – за явяващите се на септемврийска сесия;
- в) до 31 октомври – за явяващите се на януарска сесия.

29. Идеиният проект се одобрява, ако отговаря на следните изисквания:

- а) разработен е в съответствие на т. 23, т. 25 и т. 26;

б) представен е в срока по т. 28;
в) отразява съвременни тенденции и теоретични постижения в разглежданата област;

г) съдържа насоки за провеждане на приложен анализ.

30. Идеиният проект се одобрява от избрания преподавател, което се вписва в молбата за назначаване на научен ръководител.

31. Студентите, чиито идейни проекти не са одобрени, разработват и представят нов идеен проект в сроковете по т. 28.

32. Студентите с одобрени идейни проекти подават молба по образец (Приложение 1) за назначаване на научен ръководител до ръководителя на катедра „Финанси“.

33. Сроковете за подаване на молба за назначаване на научен ръководител са:

а) от 1 до 10 февруари – за явяващите се на юнска сесия;

б) от 1 до 10 май – за явяващите се на септемврийска сесия;

в) от 1 до 10 ноември – за явяващите се на януарска сесия.

34. Не се приемат и разглеждат молби за назначаване на научен ръководител, подадени извън сроковете по т. 33.

35. За научен ръководител на дипломанта се назначава преподавателят, одобрил идейния проект.

36. Инспектор „Учебна дейност“ на катедра „Финанси“ изготвя списък с одобрените теми на дипломни работи, назначените научни ръководители, средният успех от следването и основанието за допускане до разработване на дипломна работа. Списъкът се обявява публично, включително и в интернет, до 5 работни дни след изтичане на сроковете по т. 33.

II. Разработване на дипломна работа

37. Дипломните работи се разработват под ръководството на назначения научен ръководител.

38. Дипломната работа трябва да отговаря на следните количествени критерии:

№	Критерий	Изискване
1	Приблизителен обем (една стандартна страница = 1800 знака)	50-70 страници
2	Брой на използваните литературни източници – учебници, монографии, студии, статии и доклади (без нормативните актове и интернет страници)	най-малко 15-20
3	Методология и структура на дипломната работа	Ясно открити три части (теоретична, аналитична и прескриптивна) в приблизително равно съотношение
4	Таблицы и фигури (вкл. схеми и диаграми)	най-малко 5-10
5	Цитирания под линия	най-малко 15-20

39. Разработването на дипломната работа преминава през следните етапи:

а) Изготвяне на теоретичната част на дипломната работа, която включва теоретични обобщения и модели по изследвания проблем;

б) Набиране, обработване и анализ на необходимата информация за разработване на аналитичната част на дипломната работа;

в) Формулиране на изводи и предложения за цялостно или частично решаване на изследвания проблем;

г) Редактиране и цялостно изготвяне на дипломната работа, съобразно Указанието за оформяне на дипломна работа (УОДР), приети от катедра „Финанси“.

40. Научното ръководство се осъществява във времето за консултации на съответния преподавател.

41. Не се провежда научно ръководство в периода от 1 юли до 31 август.

III. Защита на дипломна работа

42. Завършените дипломни работи се предават в кабинета на катедра „Финанси“ в обявените за целта срокове.

43. Дипломните работи се изготвят и представят в един екземпляр, който остава в катедрата.

44. Научният ръководител на дипломанта прави предложение пред държавната изпитна комисия за допускане или недопускане на дипломната работа до защита, което удостоверява (или не удостоверява) с подписа си върху нейната заглавна страница.

45. Ръководителят на катедра „Финанси“ назначава рецензент на дипломната работа.

46. За рецензент се назначава преподавател, специалист в областта, в която се разработва дипломната работа.

47. Назначеният рецензент:

а) характеризира качествата на разработката, посочва нейните силни и слаби страни с аргументирани бележки и критични оценки;

б) задава въпроси за дискусия (защита) по дипломната работа;

в) дава оценка (положителна или отрицателна) на дипломната работа;

г) дава становище и предложение пред Държавната изпитна комисия за присъждане (неприсъждане) на образователно-квалификационна степен „бакалавър“.

48. В случай, че научният ръководител или рецензентът на дипломната работа установят практика на плагиатство (буквално взимстване от литературни източници без цитиране) дипломантът не се допуска до защита на дипломната работа и ръководителят на катедрата писмено информира декана на факултета за установените факти.

49. Дипломантът получава един екземпляр от рецензията най-малко един ден преди датата на защита.

50. Дипломантите, които се явяват на защита на дипломна работа, подават молба по образец в сектор „Студенти“ на отдел „Учебна дейност и студенти“ в установените за това срокове.

51. Инспектор „Учебна дейност“ на катедра „Финанси“ изготвя справка за Държавната изпитна комисия, която включва:

а) пореден номер на явяване на защитата;

б) име и фамилия на дипломанта;

в) факултетен номер;

г) тема на дипломната работа;

д) среден успех от следването;

е) основание за допускане до разработване на дипломна работа;

ж) предложение за допускане (недопускане) до защита от научния ръководител;

з) предложение за допускане (недопускане) до защита от рецензента.

52. Продължителността на процедурата по защитата на дипломна работа е от 20 до 30 минути, в което време се включват: кратко представяне (експозе) по дипломната работа, представяне на рецензията, въпроси към дипломанта и защита на дипломната работа.

53. Оценка от защитата на дипломните работи се обявяват в срокове, определени от председателя на Държавната изпитна комисия.

ОДОБРЯВАМ: .....

(ръководител катедра)

Дата: ..... 20..... г.

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
Катедра „Финанси“

До г-н Ръководител катедра
 „Финанси“

МОЛБА

за назначаване на научен ръководител в ОКС „БАКАЛАВЪР“

от.....

фак. №:....., специалност „.....“;

форма на обучение: редовно/задочно.

Г-н Ръководител катедра,

Моля да ми бъде назначен научен ръководител на дипломна работа със следната тема: .....

.....

Идейният проект за дипломната работа е одобрен от .....
 (име на преподавател)

Средният ми успех до седми семестър (включително) е .....

Варна, ... 20 ..... г.   Подпис на студента: .....

Попълва се от студента

Одобрил идейния проект по посочената по-горе тема: .....
 (име на преподавател)

Варна, ... 20 ..... г.   Подпис: .....

Попълва се служебно!

Средният успех на студента **отговаря/не отговаря** на посочения по-горе.
 Инспектор УР: .....